

20. yüzyılın başlarına kadar Osmanlı Devleti sınırları içinde yer alan ancak Türkiye Cumhuriyeti'nin millî sınırları içinde bulunmayan vilayetlerin resmen kaybediliş tarihleri:

Selanik: Selanik: 491 yıl Osmanlı hâkimiyetinde kalan bölge 1912 Balkan Savaşı sırasında bir kolordu ve jandarma generali Tahsin Paşa tarafından savunuluyordu. Fakat paşa tek kurşun atmadan kolordusunu ve İmparatorluğun en önemli merkezlerinden biri olan Selanik'i Yunanlılara teslim etti. Böylece Osmanlı hâkimiyeti son buldu.

Manastır: 1382'de Kara Timurtaş Paşa tarafından fethedildi. 12 Kasım 1912'de Balkan Harbi'nde Sırp'ların işgaline kadar 540 yıl aralıksız Osmanlı yönetiminde kaldı.

Kosova: 1912 Balkan Savaşı'ndan sonra Osmanlı'nın bölgeden çekilmesi ile Sırbistan'a terk edilmiştir.

Bosna-Hersek: 5 Ekim 1908'de Avusturya-Macaristan'a ilhak edildi. Günümüzde Balkanlarda müstakil bir cumhuriyettir.

Girit: Balkan Harbinin ardından 1913'te Osmanlı Devletinin elinden çıkmış ve Yunanistan'a bağlamıştır.

Cezayir-i Bahr-i Sefid: İtalyanlar'ın Trablusgarb savaşında (1911) Rodos ile on iki adaları, Balkan Harbi'nde (1911-1913) Yunanlıların Sakız, Limni, Midilli ve öteki adaları işgalleri üzerine bu eyalet ortadan kalktı.

Yanya: Balkan Harbi'nde kendini uzun müddet savunan Yanya, 6 Mart 1913'te Yunanlılar'a teslim oldu.

İşkodra: Balkan Harbi'nde her ne kadar savunuldu ise de 13 Nisan 1913'de kaybedildi.

Bulgaristan Eyaleti: 19. yüzyılda isyanlar ve kargaşalarla çalkalanan Bulgaristan, İttihat ve Terakki cemiyetinin çıkardığı kargaşadan yararlanarak 1908'de bağımsızlığını ilan etmiştir.

Rumeli-i Şarkî (Doğu Rumeli) Vilâyeti: 1908'de Bulgaristan tarafından ilhak edilmiştir.

Suriye: 402 yıl Osmanlı idaresinde kalan Suriye 1918'de Fransız işgali ile Osmanlıdan ayrıldı.

Haleb: I. Dünya savaşı'ndan sonra 1918'de Suriye'ye katılmıştır.

Beyrut: I. Dünya savaşı sonrası 1918'de Fransız Manda yönetimine verilen bölgede yer alarak Osmanlı idaresinden kopmuştur.

Bağdad: 11 Şubat 1917'de İngilizlerce işgal edilmiştir. Sultan Tuğrul'un (1055) zamanından beri 862 Türk hâkimiyetinde kalan Bağdat elden çıkmıştır.

Basra: I. Dünya savaşı sırasında İngilizler tarafından işgal edilerek (1914) Osmanlı egemenliğinden çıkan Basra, Türklere karşı İngilizler'in bir harekât üssü olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Musul: 1516'da Yavuz Sultan Selim tarafından alınan Musul 1918 yılına kadar yani 402 yıl Osmanlı idaresinde kaldı. Daha sonra İngiliz işgaline girmiştir.

Hicaz: 1916'da Mekke, 1919'da Medine Osmanlı hâkimiyetinden çıkmıştır.

Yemen: 1918'de Osmanlı hâkimiyetinden çıkarak yönetim Zeydî İmam Yahya'nın kurduğu idareye geçti.

Cebel-i Lübnan: 1918'de İngilizlerin eline geçti. 1920'de San-Ramo konferansıyla burası Fransız mandasına bırakıldı.

Kudüs: 1516'da Yavuz Sultan Selim tarafından fethedildi. 401 yıl kesintisiz Osmanlı hâkimiyetinde kaldı. Şiddetli bir Savunmadan sonra Aralık 1917'de İngiliz birliklerinde işgal edildi.

Sisam Emâreti: 1913 Balkan Harbi'ne son veren Londra muahedesi ile Yunanistan'a ilhak edildi.

Mısır: 1914'de Osmanlı devleti İngiltere aleyhine savaşa girince, İngiliz hükümeti Mısır'ın Osmanlı ile ilişkisini keserek kısmen kendisine bağladı. 1923 Lozan anlaşması ile Türkiye, Mısır ve Sudan'ın İngiltere'ye terkinini tasdik etti.

Trablusgarb: 360 yıl Osmanlı idaresinde kalan bölge 1911 Türk - İtalya savaşında, İtalyan donanması tarafından işgal edilmesiyle, Osmanlı hâkimiyetinden çıkmıştır.

Tunus: 1881'de Fransızlar tarafında işgal edilmesi ile fiilen Osmanlı hâkimiyetinden ayrılmıştır. Ancak Türkiye hükümeti idaresi 1923 Lozan anlaşmasına kadar bu işgali tanımadı.

Cezayir: Fransızlar tarafından 1830'da işgal edildi ise de bir halk direnişi örgütlendi. Dolayısı ile Fransızların burada bir idare tesis etmeleri çok uzun seneler sürmüş Fransa bunu ancak 20. yüzyılın başlarında başarabilmiştir.